

ВСТУПНИЙ ІНСТРУКТАЖ ПЕРЕД НАВЧАЛЬНОЮ ПРАКТИКОЮ

Перед початком роботи з ПК:

1. Оглянути робоче місце і привести його в порядок; впевнитись, що на ньому відсутні сторонні предмети.
2. Перевірити загальний стан апаратури, перевірити справність електропроводки, штепсельних вилок, розеток, заземлення.
3. Відрегулювати освітлення на робочому місці.
4. Відрегулювати висоту крісла.
5. Протерти пил на всіх зовнішніх частинах ПК, на робочому столі.

Під час роботи з ПК:

1. Необхідно стійко розташувати клавіатуру на робочому столі, не допускати її хитання.
2. Сидіти прямо, не напружуватися.
3. Забороняється:
 - працювати без належного освітлення;
 - залишати без нагляду включене обладнання;
 - самостійно ремонтувати апаратуру.
4. Працювати за ПК на відстані від екрану 60-70 см.
5. Дотримуватись режимів праці та відпочинку. Після кожного заняття (пари) необхідно робити перерву 10 хвилин. Під час перерви рекомендується виконувати самомасаж кистей рук та очей, інші вправи.
6. Періодично при вимкненому обладнанні прибирати пил з поверхонь апаратури.

Електробезпека:

Щоб уникнути випадків травматизму при користуванні електроенергією необхідно знати такі правила безпеки :

- виключити можливість одночасного контакту з електроприладом, який увімкнено в мережу, та будь-якою заземленою поверхнею в приміщенні (

металеві труби, батареї центрального опалення, водопровідні крани, металеві ванни та інше);

- не замінювати електролампи без відключення вимикачів;

- не витирати пил з електролампи, що горить; не користуватися вологою ганчіркою при витиранні пилу з штепсельних розеток, вимикачів, проводів;

- не закріпляти проводи на цвяхах, не замальовувати фарбою чи вапном, щоб уникнути пошкодження і передчасного псування їх ізоляції.

- не підходити на вулиці до обірваних, обвислих дротів, які стирчать, а особливо, якщо від них іде гудіння - такі дроти ще можуть бути підживлені електрострумом; не підходити до щитових, не залазити на стовпи з високовольтними проводами - можна отримати удар електрострумом від високовольтних живлень за 8м;

Якщо людина потрапила під дію напруги, необхідно негайно вимкнути електроприлад та викликати лікаря. Рятуючи людину від дії електричного струму, не торкатись голими руками відкритих частин її тіла. Потерпілого слід взяти за поли піджака чи за комір, попередньо захистивши кисті своїх рук шматком сухої тканини, або використати сухі дошку, палицю. Обов'язково бути у взутті. При наданні першої допомоги потерпілому дорога кожна хвилина.

Пожежна безпека:

Перебуваючи вдома здобувачі освіти повинні чітко виконувати правила пожежної безпеки:

- заборонено зберігати бензин, газ та інші легкозаймисті горючі рідини в приміщенні де живеш;

- застосовувати відкритий вогонь (факели, бенгальські вогні, свічки тощо) в приміщенні. Користуватися лампами закритого типу;

- у разі пожежної небезпеки (наявності вогню, іскріння, диму) слід негайно вийти на повітря, в квартирі – за двері або на балкон та кликати на допомогу.

Швидко викликати службу пожежної охорони за номером 101, назвавши своє прізвище, адресу, коротко описавши ситуацію: наявність вогню, диму, кількість людей у приміщенні.

- при появі запаху газу в квартирі, приміщенні у жодному разі не вмикати електроприлади, не користуватися мобільним телефоном, а швидко відчинити вікна, двері, перекрити доступ газу і вийти з приміщення.

Покликати на допомогу дорослих і негайно повідомити в газову службу за номером 104.

Правила дорожнього руху:

Перебуваючи на вулиці й ставши учасником дорожнього транспортного руху, чітко виконувати правила дорожнього руху:

- рухатися по тротуарах і пішохідних доріжках, притримуючись правого боку;
- за межами населених пунктів, рухаючись узбіччям чи краєм проїзної частини, йти назустріч руху транспортних засобів;
- у місцях із регульовальним рухом керуватися сигналами світлофора;
- чекати на транспортний засіб тільки на зупинках;
- переходити проїзну частину автомобільної дороги тільки по пішохідних переходах;
- категорично заборонено вибігати на проїзну частину дороги, влаштовувати на ній ігри;
- для катання на скейтбордах, самокатах, роликах тощо, слід обирати місце на майданчиках, а не на проїзній частині;
- виходити на проїзну частину з-за транспортних засобів упевнівшись, що не наближаються інші транспортні засоби.

Під час дистанційного навчання (практики) здобувачі освіти повинні виконувати правила безпеки життєдіяльності під час

самостійного перебування вдома, на вулиці, у громадських місцях, у друзів:

- не розмовляти й не вступати в контакт із незнайомцями , у жодному разі не передавати їм цінні речі, ключі від дому, навіть якщо вони назвалися

представниками поліції. Слід одразу кликати на допомогу й швидко йти до людей, але не підходити ближче 1,5м;

- не підходити до автомобілів із незнайомцями , навіть якщо вони запитують дорогу . Краще відповісти , що не знаєте, і швидко йти геть;

слід триматися подалі від тих, хто влаштовує бійки, не брати участі в суперечках дорослих і не провокувати словами чи діями агресивну поведінку,

що може призвести до бійки або травм;

- не заходити в під'їзд, ліфт із незнайомими людьми;

- слід одразу кликати на допомогу, якщо незнайомиць провокує якісь дії щодо вас;

- бути уважним, оглядатися й перевіряти, чи не слідує за вами хтось під час проходу провулків, підземних переходів між домами й тунелями. Якщо за вами хтось йде, зупинитися й відійти вбік, щоб потенційний переслідувач пройшов повз вас;

- не вчиняти дії, що можуть призвести до правопорушень;

- категорично заборонено вживати алкоголь, наркотичні засоби, тютюнові вироби, стимулятори;

- заборонено перебувати біля будівельних майданчиків, кар'єрів, закинутих будівель для запобігання обрушень будівельних матеріалів;

- не підходити до щитових – можна отримати удар електрострумом;

- не виходити на дах багатоповерхівки для попередження падіння із висоти;

- не вступати в контакт із незнайомими тваринами, щоб не отримати укусу;

- бути подалі від тих, хто влаштовує бійки, не провокувати словами чи діями агресивну поведінку, що може призвести до бійки або травми;

- не вчиняти дії, що можуть призвести до правопорушень. За злочини, вчинені після настання 14 – річного віку, неповнолітні підлягають

кримінальній відповідальності; позбавленням волі неповнолітньому може бути призначення строком до 10-ти років, або направлення до спеціальних навчально-виховних установ;

- при нездужанні не виходити з дому, щоб не заражати інших людей; чітко виконувати рекомендації лікаря;

- постійно мити руки з милом перед вживанням їжі;

- не їсти брудних овочів, фруктів, ретельно їх мити;

- якщо ви погано почуваєтеся, а дорослих немає поряд, слід викликати

швидку медичну допомогу за номером 103, описавши свій стан, назвавши номер свого телефону, домашню адресу, прізвище, а також зателефонувати батькам.

Дії під час воєнного стану:

- зберігайте особистий спокій; не вступаєте в суперечки з незнайомими людьми, уникайте можливих провокацій;

- у разі отримання від органів державної влади інформації про заходи підвищеної безпеки, зміни комендантської години, або можливу небезпеку передайте її своїм рідним та іншим людям;

- завжди майте при собі документ (паспорт, посвідчення водія, студентський квиток), що засвідчує особу; а також жетон, браслет, або записані на папері відомості про групу крові, можливі проблеми зі здоров'ям (алергія на медичні препарати, інсулінозалежність, астма, тощо);

- тримайте документи та гроші в одному потаємному, але для вас легкодоступному місці;

- ви повинні знати про місце розташування захисних споруд, найближчого бомбосховища, або обладнати в підвальному приміщенні свого будинку найпростішу захисну споруду;

- при сигналі повітряної тривоги прямуйте до сховища; якщо залишаєтеся вдома то пам'ятайте про «правило двох стін».

Якщо обстріл застав вас у приміщенні:

- тримаємось далі від вікон та будь-яких застаклених предметів, щоб не поранитись від розбитого скла. У будь – якому випадку триматися ближче до несучих стін. Можна укритися у ванній кімнаті;
- потрібно сісти на підлогу біля стіни, що нижче людина – тим менше шансів попадання в неї уламків. Вікна можна зміцнити подушками або важкими меблями;
- якщо живете у приватному будинку й ховатиметеся у льосі, залиште на видному місці великий плакат із написом, що під час обстрілу ви перебуваєте там. Укажіть скільки людей там перебуває. Є небезпека, що підвал при обстрілу може завалити;
- в квартирі, при перших ознаках обвалення, встаємо у дверному отворі й руками опираємося в косяки;
- у жодному разі ліфтом користуватися не можна;
- біля дверей повинна бути «екстренна валіза»; одяг має бути наготові біля входу. На перевдягання часу немає. Взуття має бути максимально зручним.

Якщо обстріл застав вас на вулиці:

- якщо обстріл почався, коли ви на вулиці і поблизу немає пристосованих сховищ, то важливо швидко лягти на землю. Спочатку при польоті снаряда чується свист, потім відразу вибух;
- щойно почули свист – падайте на землю. Знаходимо будь-яке укриття – канави, ямки, окопи, заглиблення від вибухів тощо;
- лягаємо на землю головою вбік, протилежний вибухам. Голову слід прикрити руками. Не підніматися до кінця обстрілу;
- для укриття під час обстрілу не підходять багатоповерхові будинки, стіни магазинів чи офісів, через вибухову хвилю летітиме скло та уламки.

Загальні поради:

- коли почалася сирена, намагайтеся не панікувати;

- необхідно швидко йти до захисних споруд та найпростіших укриттів;
- в укриття потрібно йти зі своїми засобами індивідуального захисту органів дихання, «екстреною валізою» або рюкзаком;
- завжди спілкуйтеся з сусідами та домовляйтеся про взаємовиручку.

Не рекомендується:

- підходити до вікон, якщо почули постріли;
- спостерігати за ходом бойових дій;
- стояти чи перебігати під обстрілами;
- конфліктувати з озброєними людьми;
- носити армійську форму або камуфляжний одяг;
- підбирати покинуті зброю та боєприпаси.

При виявленні вибухонебезпечного предмета ЗАБОРОНЕНО:

- наближатися до предмета, не допускати до нього інших людей;
- пересувати його з місця на місце або брати до рук;
- розряджати, кидати, нагрівати та ударяти по ньому;
- розпалювати поряд багаття або кидати до нього предмет;
- приносити в приміщення, на подвір'я або закопувати в землю;
- не користуватися мобільним телефоном (можна спровокувати вибух).

Виявивши вибухонебезпечний предмет, негайно повідомте про це територіальні органи Державної служби надзвичайних ситуацій (ДСНС) та поліцію за телефонами 101 та 102.

Боєприпаси - це вироби військової техніки одноразового вживання, призначені для враження живої сили супротивника. До них належать: бойові частини ракет, авіаційні бомби, артилерійські боєприпаси (снаряди, міни); інженерні боєприпаси (протитанкові і протипіхотні міни); ручні гранати; стрілецькі боєприпаси (набої до пістолетів, карабінів, автоматів тощо).

Саморобні вибухові пристрої – пристрої, в яких застосований хоча б один елемент конструкції саморобного виготовлення: саморобні міни-пастки, міни-

сюрпризи, що імітують предмети домашнього побуту, дитячі іграшки або речі,
що привертають увагу.

ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ ТЕХНОГЕННОГО ХАРАКТЕРУ

ХІМІЧНА АВАРІЯ - це порушення технологічних процесів на виробництві, пошкодження трубопроводів, ємностей, сховищ, транспортних засобів, що призводить до викиду аварійних хімічно небезпечних речовин (АХОВ) в атмосферу в кількостях, що становлять небезпеку для життя та здоров'я людей, функціонування біосфери.

Великі запаси АХОВ, головним чином хлору, аміаку, фосгену, синильної кислоти, сірчистого ангідриду та інших речовин, мають у своєму розпорядженні хімічні, целюлозно-паперові та переробні комбінати, заводи мінеральних добрив, чорної та кольорової металургії, а також хладокомбінзи, пиви. та водопровідні станції.

Небезпека хімічної аварії для людей та тварин полягає у порушенні нормальної життєдіяльності організму та можливості віддалених генетичних наслідків, а за певних обставин – у летальному результаті при попаданні АХВ в організм через органи дихання, шкіру, слизові оболонки, рани та разом з їжею.

ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ

Уточніть, чи знаходиться поблизу Вашого проживання або роботи хімічно небезпечний об'єкт. Якщо так, то ознайомтеся з властивостями, відмітними ознаками та потенційною небезпекою АХОВ, що є на даному об'єкті. Запам'ятайте характерні особливості сигналу оповіщення населення про аварію «Увага всім!» (вий сирен та уривчасті гудки підприємств), порядок дій при його отриманні, правила герметизації приміщення, захисту продовольства та води. Виготовте та зберігайте у доступному місці ватно-марлеві пов'язки для себе та членів сім'ї, а також пам'ятку щодо дій населення при аварії на хімічно небезпечному об'єкті. При можливості придбайте протигази із коробками, що захищають від відповідних видів АХОВ.

ЯК ДІЯТИ ПРИ ХІМІЧНІЙ АВАРІЇ

При сигналі "Увага всім!" увімкніть радіо та телевізор для отримання достовірної інформації про аварію та рекомендовані дії.

Закрийте вікна, вимкніть електропобутові прилади та газ. Надягніть гумові чоботи, плащ, візьміть документи, необхідні теплі речі, 3-х добовий запас продуктів, що не псуються, сповістите сусідів і швидко, але без паніки виходьте із зони можливого зараження перпендикулярно напрямку вітру, на відстань не менше 1,5 км від попереднього місця перебування. Для захисту органів дихання використовуйте протигаз, а за його відсутності – ватно-марлеву пов'язку або підручні вироби з тканини, змочені у воді, 2-5% розчині

харчової соди (для захисту від хлору), 2% розчині лимонної або оцтової кислоти (для захисту від аміаку).

При неможливості залишити зону зараження щільно закрийте двері, вікна, вентиляційні отвори та димарі. Наявні в них щілини заклейте папером або скотчем. Не ховайтеся на перших поверхах будівель, у підвалах та напівпідвалах.

При аваріях на залізничних та автомобільних магістралях, пов'язаних із транспортуванням АХОВ, небезпечна зона встановлюється в радіусі 200 м від місця аварії. Наближатися до цієї зони та входити до неї категорично заборонено.

ЯК ДІЯТИ ПІСЛЯ ХІМІЧНОЇ АВАРІЇ

При підозрі на поразку АХОВ виключіть будь-які фізичні навантаження, прийміть питво (молоко, чай) і негайно зверніться до лікаря. Вхід у будівлі дозволяється лише після контрольної перевірки утримання у них АХОВ. Якщо Ви потрапили під безпосередню дію АХОВ, то при першій нагоді прийміть душ. Заражений одяг випрайте, а при неможливості прання - викиньте. Проведіть ретельне вологе прибирання приміщення. Утримайтеся від вживання водопровідної (колодезної) води, фруктів та овочів з городу, м'яса худоби та птиці, забитих після аварії, до офіційного висновку про їхню безпеку.

РАДІАЦІЙНА АВАРІЯ – це порушення правил безпечної експлуатації ядерно-енергетичної установки, обладнання або пристрою, при якому відбувся вихід радіоактивних продуктів або іонізуючого випромінювання за передбачені проектом межі їх безпечної експлуатації, що призводить до опромінення населення та забруднення навколишнього середовища.

Основними вражаючими факторами таких аварій є радіаційний вплив та радіоактивне забруднення. Аварії можуть супроводжуватися вибухами та пожежами.

Радіаційний вплив на людину полягає в порушенні життєвих функцій різних органів (головним чином органів кровотворення, нервової системи, шлунково-кишкового тракту) та розвитку променевої хвороби під впливом іонізуючих випромінювань.

Радіоактивне забруднення викликається впливом альфа-, бета- і гамма-іонізуючих випромінювань і обумовлюється виділенням при аварії непрореагованих елементів та продуктів поділу ядерної реакції (радіоактивний шлак, пил, уламки ядерного продукту), а також утворенням різних радіоактивних матеріалів та предметів (наприклад, ґрунт внаслідок їх опромінення).

ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ

Уточніть наявність поблизу вашого місця розташування радіаційно-небезпечних об'єктів і отримайте, можливо, більш детальну та достовірну інформацію про них. З'ясуйте в найближчому територіальному управлінні у справах ГОНС способи та засоби оповіщення населення при аварії на радіаційно-небезпечному об'єкті, що Вас цікавить, і переконайтеся у справності відповідного обладнання.

Вивчіть інструкції щодо порядку Ваших дій у разі радіаційної аварії.

Створіть запаси необхідних засобів, призначених для використання у разі аварії (герметизуючих матеріалів, йодних препаратів, продовольства, води тощо).

ЯК ДІЯТИ ПРИ ОПОВІЩЕННІ ПРО РАДІАЦІЙНУ АВАРІЮ

Перебуваючи на вулиці, негайно захистіть органи дихання хусткою (шарфом) та поспішіть сховатися в приміщенні. Опинившись у укритті, зніміть верхній одяг та взуття, помістіть їх у пластиковий пакет та прийміть душ. Закрийте вікна та двері. Увімкніть телевізор і радіо, щоб отримати додаткову інформацію про аварію та вказівки місцевої влади. Загерметизуйте вентиляційні отвори, щілини на вікнах (дверях) та не підходьте до них без необхідності. Зробіть запас води у герметичних ємностях. Відкриті продукти загорніть у поліетиленову плівку та помістіть у холодильник (шафу).

Для захисту органів дихання використовуйте респіратор, ватно-марлеву пов'язку або підручні вироби з тканини, змочені водою для підвищення їх властивостей, що фільтрують.

При отриманні вказівок через ЗМІ проведіть йодну профілактику, приймаючи протягом 7 днів по одній таблетці (0,125 г) йодистого калію, а для дітей віком до 2 років – ¼ частина таблетки (0,04 г). За відсутності йодистого калію використовуйте йодистий розчин: три-п'ять крапель 5% розчину йоду на склянку води, дітям віком до 2-х років – одну-дві краплі.

Як діяти на радіоактивно забрудненій місцевості

Для попередження чи ослаблення впливу на організм радіоактивних речовин:

- виходьте з приміщення лише у разі потреби та на короткий час, використовуючи при цьому респіратор, плащ, гумові чоботи та рукавички;
- на відкритій місцевості не роздягайтеся, не сідайте на землю і не куріть, виключіть купання у відкритих водоймах та збирання лісових ягід, грибів;
- територію біля будинку періодично зволожуйте, а в приміщенні щодня проводите ретельне вологе прибирання із застосуванням миючих засобів;
- перед входом до приміщення вимийте взуття, витрусіть та почистіть вологою щіткою верхній одяг;

- воду вживайте лише з перевірених джерел, а продукти харчування – придбані у магазинах;
- ретельно мийте перед їжею руки і полощіть рот 0,5% розчином питної соди,

Дотримання цих рекомендацій допоможе уникнути променевої хвороби.

ЯК ДІЯТИ ПРИ ЕВАКУАЦІЇ

Готуючись до евакуації, приготуйте засоби індивідуального захисту, у тому числі підручні (накидки, плащі з плівки, гумові чоботи, рукавички), складіть у валізу або рюкзак одяг та взуття за сезоном, одноденний запас продуктів, спідню білизну, документи, гроші та інші необхідні речі. Оберніть валізу (рюкзак) поліетиленовою плівкою.

Залишаючи при евакуації квартиру, відключіть всі електро- і газові прилади, винесіть у сміттєзбірник продукти, що швидко псуються, а на двері прикріпіть оголошення «У квартирі №__ нікого немає». При посадці на транспорт або формуванні пішої колони зареєструйтесь у представника евакокомісії. Прибувши в безпечний район, прийміть душ та змініть білизну та взуття на незаражені.

ГІДРОДИНАМІЧНА АВАРІЯ – це надзвичайна подія, пов'язана з виходом з ладу (руйнуванням) гідротехнічної споруди або її частини, та некерованим переміщенням великих мас води, що несуть руйнування та затоплення великих територій. До основних потенційно небезпечних гідротехнічних споруд відносяться греблі, водозабірні та водозбірні споруди (шлюзи).

Руйнування (прорив) гідротехнічних споруд відбувається в результаті дії сил природи (землетрусів, ураганів, розмивів гребель) або впливу людини (нанесення ударів ядерною або звичайною зброєю по гідротехнічних спорудах, великим природним греблям диверсійних актів), а також через конструктивні дефекти або помилки проектування.

Наслідками гідродинамічних аварій є:

- пошкодження та руйнування гідровузлів та короткочасне або довготривале припинення виконання ними своїх функцій;
- ураження людей та руйнування споруд хвилиною прориву, що утворюється внаслідок руйнування гідротехнічної споруди, що має висоту від 2 до 12 м та швидкість руху від 3 до 25 км/год (для гірських районів – до 100 км/год);
- катастрофічне затоплення широких територій шаром води від 0,5 до 10 м і більше.

ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ

Якщо Ви мешкаєте на прилеглий до гідровузла території, уточніть, чи потрапляє вона в зону впливу хвилі прориву та можливого катастрофічного затоплення. Дізнайтеся, чи розташовані поблизу місця Вашого проживання височини, і якими є найкоротші шляхи руху до них.

Вивчіть самі та ознайомте членів сім'ї з правилами поведінки при впливі хвилі прориву та затоплення місцевості, з порядком загальної та приватної евакуації. Заздалегідь уточніть місце збору евакуйованих, складіть перелік документів та майна, що вивозяться під час евакуації.

Запам'ятайте місця знаходження човнів, плотів, інших плавзасобів та підручних матеріалів для їх виготовлення.

ЯК ДІЯТИ ПРИ ЗАГРОЗІ ГІДРОДИНАМІЧНОЇ АВАРІЇ

При отриманні інформації про загрозу затоплення та евакуацію невідкладно, в установленому порядку виходьте (виїжджайте) з небезпечної зони до призначеного безпечного району або на високі ділянки місцевості. Візьміть із собою документи, цінності, предмети першої необхідності та запас продуктів на 2-3 доби. Частину майна, яке потрібно зберегти від затоплення, але не можна взяти із собою, перенесіть на горище, верхні поверхи будівлі, дерева тощо.

Перед виходом з будинку вимкніть електрику та газ, щільно закрийте вікна, двері, вентиляційні та інші отвори.

Як діяти в умовах повені при гідродинамічних аваріях

При раптовому затопленні для порятунку від удару хвилі прориву терміново займіть найближче місце, заберіться на велике дерево або верхній поверх стійкої будівлі. У разі знаходження у воді, при наближенні хвилі прориву пірніть у глибину біля основи хвилі.

Опинившись у воді, вплавь або за допомогою підручних засобів вибирайтеся на сухе місце, найкраще на дорогу або дамбу, якими можна дістатися незатопленої території.

При підтопленні Вашої оселі відключіть його електропостачання, подайте сигнал про знаходження в будинку (квартирі) людей шляхом вивішування з вікна вдень прапора з яскравої тканини, а вночі – ліхтаря. Для отримання інформації використовуйте радіо з автономним живленням. Найбільш цінне майно перемістіть на верхні поверхи та горища. Організуйте облік продуктів харчування та питної води, їх захист від впливу води, що прибуває, та економне витрачання.

Готуючись до можливої евакуації по воді, візьміть документи, предмети першої необхідності, одяг та взуття з водовідштовхувальними властивостями, підручні рятувальні засоби (надувні матраци, подушки).

Не намагайтеся евакуювати самостійно. Це можливо лише при видимості незатопленої території, загрозі погіршення обстановки, необхідності отримання медичної допомоги, витратах продуктів харчування та відсутності перспектив отримання допомоги.

ЯК ДІЯТИ ПІСЛЯ ГІДРОДИНАМІЧНОЇ АВАРІЇ

Перед тим, як увійти до будівлі, переконайтеся у відсутності значних пошкоджень перекриттів та стін. Провітріть будівлю для видалення газів, що накопичилися. Не використовуйте джерела відкритого вогню до повного провітрювання приміщення та перевірки справності системи газопостачання. Перевірте справність електропроводки, труб газопостачання, водопроводу та каналізації. Користуватися ними дозволяється лише після укладання фахівців про справність та придатність до роботи. Просушіть приміщення, відкривши всі двері та вікна. Заберіть бруд із підлоги та стін, відкачайте воду з підвалів. Не вживайте харчові продукти, які перебували у контакті з водою.

ТРАНСПОРТНІ АВАРІЇ

В даний час будь-який вид транспорту становить потенційну загрозу здоров'ю та життю людини. Технічний прогрес одночасно з комфортом та швидкістю пересування приніс і значний ступінь загрози. Залежно від виду транспортної аварії можливе отримання множинних травм та опіків, у тому числі небезпечних для життя людини.

АВАРІЇ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ

Основними причинами аварій та катастроф на залізничному транспорті є несправності колії, рухомого складу, засобів сигналізації, централізації та блокування, помилки диспетчерів, неуважність та недбалість машиністів.

Найчастіше відбувається сходження рухомого складу з рейок, зіткнення, наїзди на перешкоди на переїздах, пожежі та вибухи безпосередньо у вагонах. Тим не менш, їхати в поїзді приблизно втричі безпечніше, ніж летіти літаком, і в 10 разів безпечніше, ніж їхати в автомобілі.

ОСНОВНІ ПРОФІЛАКТИЧНІ ПРАВИЛА

Знайте, що з точки зору безпеки найкращі місця в поїзді - центральні вагони, купе з аварійним виходом-вікном або ближче до виходу з вагона, нижні полиці.

Як тільки Ви опинилися у вагоні, дізнайтеся, де розташовані аварійні виходи та вогнегасники. Дотримуйтесь таких правил:

- під час руху поїзда не відчиняйте зовнішні двері, не стійте на підніжках і не висовуйтеся з вікон;
- ретельно укладайте багаж на верхніх багажних полицях;
- не зривайте без потреби стоп-кран;

- запам'ятайте, що навіть при пожежі не можна зупиняти поїзд на мосту, тунелі та інших місцях, де ускладниться евакуація;
- куріть лише у встановлених місцях;
- не возіть із собою горючі, хімічно- та вибухонебезпечні речовини;
- не включайте до електромережі вагона побутові прилади;
- при запаху горілої гуми або появи диму негайно звертайтеся до провідника.

ЯК ДІЯТИ ПРИ ЗАЛІЗНИЧНІЙ АВАРІЇ

Під час аварії або екстреного гальмування закріпіться, щоб не впасти. Для цього схопіться за поручні і впріться в стіну чи сидіння ногами. Найбезпечніше опуститися на підлогу вагона. Після першого удару не розслабляйтеся і тримайте всі м'язи напруженими доти, доки не стане остаточно зрозуміло, що руху більше не буде.

ЯК ДІЯТИ ПІСЛЯ ЗАЛІЗНИЧНОЇ АВАРІЇ

Відразу після аварії вибирайтеся з вагона через двері або вікна – аварійні виходи (залежно від обстановки), оскільки висока ймовірність пожежі. За потреби розбивайте вікно купе лише важкими підручними предметами. При залишанні вагона через аварійний вихід вибирайтеся лише на польову сторону залізничної колії, взявши із собою документи, гроші, одяг чи ковдри. При пожежі у вагоні закрийте вікна, щоб вітер не роздмухував полум'я, і уникайте пожежі у передні вагони. Якщо не можливо - йдіть в кінець поїзда, щільно закриваючи всі двері. Перш ніж вийти в коридор, підготуйте захист для дихання: шапки, шарфи, шматки тканини, змочені водою. Пам'ятайте, що при пожежі матеріал, яким облицьовані стіни вагонів – малмінит – виділяє токсичний газ, небезпечний для життя.

Опинившись зовні, негайно вмикайтеся у рятувальні роботи: за потреби допоможіть пасажирам інших купе розбити вікна, витягувати постраждалих тощо.

Якщо за аварії розлилося паливо, відійдіть від поїзда безпечну відстань, т.к. можлива пожежа та вибух.

Якщо токонесячий дріт обірваний і стосується землі, віддаляйтеся від нього стрибками або короткими кроками, щоб убезпечити себе від крокової напруги. Відстань, на яку розтікається електрострум по землі, може бути від двох (суха земля) до 30 м (волога).

АВАРІЇ НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ

Близько 75% усіх аварій на автомобільному транспорті трапляється через порушення водіями правил дорожнього руху. Найбільш небезпечними видами порушень, як і раніше, залишаються перевищення швидкості, ігнорування дорожніх знаків, виїзд на смугу зустрічного руху та керування автомобілем у

нетверезому стані. Дуже часто призводять до аварій погані дороги (переважно слизькі), несправність машин (на першому місці – гальма, на другому – кермо, на третьому – колеса та шини).

Особливість автомобільних аварій полягає в тому, що 80% поранених гине в перші три години через сильні крововтрати.

ЯК ДІЯТИ ПРИ НЕМИНУЧЕ ЗІТКНЕННЯ

Зберігайте самовладання – це дозволить керувати машиною до останньої можливості. До краю напружте всі м'язи, не розслабляйтеся до повної зупинки. Зробіть все, щоб уникнути зустрічного удару: кювет, паркан, чагарник, навіть дерево краще автомобіля, що йде на Вас. Пам'ятайте про те, що при зіткненні з нерухомим предметом удар лівим або правим крилом гірший, ніж бампер. У разі неминучого удару захистіть голову. Якщо машина йде на малій швидкості, вдавуйтеся в сидіння спиною, і, напружуючи всі м'язи, упріться руками в кермо. Якщо ж швидкість перевищує 60 км/год і Ви не пристебнуті ременем безпеки, притисніть грудьми до кермової колонки.

Якщо Ви їдете на передньому місці пасажира, закрийте голову руками та заваліться на бік, розтягнувшись на сидінні. Сидячи на задньому сидінні, постарайтеся впасти на підлогу. Якщо поруч із Вами дитина – накрийте її собою.

ЯК ДІЯТИ ПІСЛЯ АВАРІЇ

Визначтеся, в якому місці автомобіля, і в якому положенні Ви знаходитесь, чи не горить автомобіль і чи не підтікає бензин (особливо при перекиданні). Якщо двері заклинені, залиште салон автомобіля через вікна, відкривши їх або розбивши важкими підручними предметами. Вибравшись із машини, відійдіть від неї якнайдалі – можливий вибух.

ЯК ДІЯТИ ПРИ ПАДІННІ АВТОМОБІЛЯ У ВОДУ

При падінні у воду машина може триматися на плаву деякий час, достатній для того, щоб залишити її. Вибирайтеся через відчинене вікно, т.к. при відчиненні дверей машина різко почне тонути.

При зануренні на дно із зачиненими вікнами та дверима повітря в салоні автомобіля тримається кілька хвилин. Увімкніть фари (щоб машину було легше шукати), активно провентилюйте легкі (глибокі вдихи і видихи дозволяють наповнити кров киснем «про запас»), позбудьтеся зайвого одягу, захопіть документи та гроші. Вибирайтеся з машини через двері або вікно під час заповнення машини водою наполовину, інакше Вам завадить потік води, що йде в салон. При необхідності розбийте скло важкими підручними предметами. Просуньтеся назовні, взявшись руками за дах машини, а потім різко пливіть вгору.

ЯК ЗАБЕЗПЕЧИТИ ОСОБИСТУ БЕЗПЕКУ ПРИ РУХУ В ГРОМАДСЬКОМУ ТРАНСПОРТІ

Перебуваючи у громадському транспорті, за відсутності вільних сидячих місць постарайтеся стати в центрі салону, тримаючись за поручень для більшої стійкості. Зверніть увагу на розташування аварійних та запасних виходів.

Електричне харчування трамваїв і тролейбусів створює додаткову загрозу ураження людини електрикою (особливо за дощової погоди), тому найбільш безпечними є сидячі місця. Якщо виявилось, що салон перебуває під напругою – залиште його. При аварії біля виходів можлива паніка та тиснява. У цьому випадку скористайтеся аварійним виходом, висмикнувши спеціальний шнур та видавивши скло.

У разі пожежі в салоні повідомите про це водія, відкрийте двері (за допомогою аварійного відчинення), аварійні виходи або розбийте вікно. За наявності в салоні вогнегасника вживіть заходів до ліквідації вогнища пожежі. Захистіть органи дихання від диму хусткою, шарфом або іншими елементами одягу. Вибирайтеся із салону назовні пригнувшись і не торкаючись металевих частин, так як у трамваї та тролейбусі можливе ураження електрикою.

Під час падіння автобуса у воду дочекайтеся заповнення салону водою наполовину, затримайте подих і виринайте через двері, аварійний вихід або розбите вікно.

АВАРІЇ НА ПОВІТРЯНОМУ ТРАНСПОРТІ

Авіаційні аварії та катастрофи можливі з багатьох причин. До важких наслідків призводять руйнування окремих конструкцій літака, відмова двигунів, порушення роботи систем управління, електроживлення, зв'язку, пілотування, нестача палива, перебої у життєзабезпеченні екіпажу та пасажирів.

ДЕКОМПРЕСІЯ – це розрядження повітря в салоні літака за порушення його герметичності. Швидка декомпресія зазвичай починається з оглушливого реву (відходить повітря). Салон наповнюється пилом та туманом. Різко знижується видимість. З легких людини швидко виходить повітря, і його не можна затримати. Одночасно можуть виникнути дзвін у вухах та біль у кишечнику. У цьому випадку, не чекаючи команди, негайно надягніть кисневу маску. Не намагайтеся надати комусь допомогу до того, як самі одягнете маску, навіть якщо це Ваша дитина: якщо Ви не встигнете допомогти собі і втратите свідомість, ви обоє опинитеся без кисню. Відразу після надягання маски пристигніть ремені безпеки і підготуйтеся до різкого зниження.

ЯК ДІЯТИ ПРИ ПОЖАРІ НА ЛІТАКУ

Пам'ятайте, що при пожежі на борту літака найбільшу небезпеку становить дим, а не вогонь. Дихайте тільки через бавовняні або вовняні

елементи одягу, по можливості змочені водою. Пробираючись до виходу, рухайтесь пригнувшись або рачки, так як внизу салону задимленість менше. Захистіть відкриті ділянки тіла від прямого впливу вогню, використовуючи одяг, пледи і т.д. Після приземлення та зупинки літака негайно прямуйте до найближчого виходу, оскільки висока ймовірність вибуху. Якщо прохід завалений, пробирайтеся через крісла, опускаючи спинки. При евакуації позбудьтеся ручної поклажі і уникайте виходу через люки, поблизу яких є відкритий вогонь або сильна задимленість.

Після виходу з літака відійдіть від нього якнайдалі і ляжте на землю, притиснувши голову руками - можливий вибух.

У будь-якій ситуації дійте без паніки та рішуче, це сприяє Вашому порятунку.

ЯК ДІЯТИ ПРИ «ЖОРСТКОМУ» ПОСАДЦІ І ПІСЛЯ НЕЇ

Перед кожним зльотом та посадкою ретельно підганяйте ремінь безпеки. Він повинен бути щільно закріплений якомога нижче у Ваших стегон. Перевірте, чи немає у Вас над головою важких валіз.

Аварії на зльоті та посадці раптові, тому звертайте увагу на дим, різке зниження, зупинку двигунів тощо. Звільніть кишені від гострих предметів, зігніть і щільно зчепи руки під колінами (або схопите за кісточки). Голову покладіть на коліна або нахиліть її якомога нижче. Ноги упріть у підлогу, висунувши їх якнайдалі, але не під переднє крісло. У момент удару максимально напружіться та підготуйтеся до значного навантаження. За жодних обставин не залишайте свого місця до повної зупинки літака, не піднімайте паніку.

АВАРІЇ НА ВОДНОМУ ТРАНСПОРТІ

Більшість аварій і катастроф на судах відбувається під впливом ураганів, штормів, туманів, льодів, а також з вини людей - капітанів, лоцманів і членів екіпажу. Найчастіше аварії трапляються через промахи та помилки при проектуванні та будівництві суден.

Серед попередніх заходів захисту пасажирів можна порадити запам'ятати дорогу зі своєї каюти до рятувальних шлюпок на верхню палубу, тому що під час катастрофи орієнтуватися дуже важко, особливо при задимленні та крені судна.

ЯК ДІЯТИ ПРИ ВИСАДЖЕННІ З СУДНА

Пам'ятайте, що рішення про залишення судна ухвалює лише капітан. При висадженні з судна виконуйте вказівки членів екіпажу та дотримуйтесь наступних правил:

- насамперед у шлюпках надаються місця жінкам, дітям, пораненим та старим;

- Перед посадкою в шлюпку або на рятувальний пліт надягніть на себе більше одягу, а зверху - рятувальний жилет. Якщо є можливість, зануріть у шлюпку ковдри, додатковий одяг, аварійне радіо, питну воду та їжу;

- якщо Ви змушені стрибати з борту корабля у воду, то бажано з висоти не більше п'яти метрів, закривши рота та носа однією рукою, другою міцно тримаючись за жилет;

- оскільки у воді з кожним рухом збільшуються втрати тепла, пливіть лише до рятувального засобу;

- після навантаження на рятувальний засіб необхідно відплисти на безпечну відстань від судна, що тоне (не менше 100 м).

ЯК ДІЯТИ ПРИ ВІДСУТНІ РЯТУВАЛЬНИХ ЗАСОБІВ

Перебуваючи у воді, подавайте сигнали свистком чи підняттям руки.

Рухайтеся якнайменше, щоб зберегти тепло. Втрата тепла у воді відбувається у кілька разів швидше, ніж на повітрі, тому рухи навіть у теплій воді мають бути зведені до того, щоб лише триматися на плаву. У рятувальному жилеті для збереження тепла згрупуйтеся, обхопіть руками з боків грудну клітку і підніміть вище стегна, щоб вода менше омивала область паху. Цей спосіб збільшить розрахунковий термін виживання у холодній воді майже на 50%. Якщо на Вас немає рятувального жилета, пошукайте очима якийсь плаваючий предмет і схопите його, щоб було легше триматися на плаву до прибуття рятувальників. Відпочивайте, лежачи на спині.

ЯК ДІЯТИ ПРИ ЗНАХОДЖЕННІ НА РЯТУВАЛЬНОМУ ПЛАВАЛЬНОМУ ЗАСОБІ

Прийміть пігулки від морської хвороби. Щоб зберегти тепло, тримайтеся на шлюпці ближче до інших постраждалих, робіть фізичні вправи. Давайте пити лише хворим та пораненим. У відкритому морі, якщо немає обґрунтованої надії досягти берега або вийти на судові шляхи, намагайтеся триматися разом з іншими шлюпками поблизу місця загибелі судна.

Тримайте ноги по можливості сухими. Регулярно піднімайте ноги та рухайте ними для зняття набряклості. Ніколи не пийте морську воду. Зберігайте рідину в організмі, скорочуючи непотрібні рухи. Для скорочення потовиділення вдень зволожуйте одяг, а для зниження температури всередині плоту змочуйте водою його зовнішню оболонку. Вживайте на день не більше 500-600 мл води, розділивши їх на численні малі дози з найбільшою дозою увечері. Харчуйте лише аварійним запасом їжі. Зберігайте димові шашки до того моменту, коли з'явиться реальна можливість того, що їх помітять. Не застосовуйте шашки всі разом, сподіваючись виявити себе, доручіть їх застосування одній людині.

Не панікуйте! Пам'ятайте, що без пиття середня доросла людина може залишатися живою від 3 до 10 днів. При раціоні 500-600 мл води на добу розумна доросла людина здатна протриматися навіть у тропіках не менше 10 днів без серйозних змін в організмі. Без їжі можна прожити місяць та більше.

РАПТОВЕ ОБВАЛЕННЯ БУДІВЛІ

ПОВНИЙ АБО ЧАСТИЧНИЙ раптовий обвал будівлі - це надзвичайна ситуація, що виникає з причин помилок, допущених при проектуванні будівлі, відступі від проекту при веденні будівельних робіт, порушенні правил монтажу, при введенні в експлуатацію будівлі або окремих його частин з великими недопущеннями. будівлі, а також внаслідок природної чи техногенної надзвичайної ситуації.

Обвалу часто може сприяти вибух, що є наслідком терористичного акту, неправильної експлуатації побутових газопроводів, необережного поводження з вогнем, зберігання в будівлях легкозаймистих та вибухонебезпечних речовин.

Раптове обвалення призводить до тривалого виходу будівлі з ладу, виникнення пожеж, руйнування комунально-енергетичних мереж, утворення завалів, травмування та загибель людей.

ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ

Заздалегідь продумайте план дій у разі обвалення будівлі та ознайомте з нею всіх членів сім'ї. Поясніть їм порядок дій під час раптового обвалення та правила надання першої медичної допомоги. Обов'язково майте та зберігайте у доступному місці укомплектовану медичну аптечку та вогнегасник. Отрутохімікати, легкозаймисті рідини та інші небезпечні речовини тримайте в надійному, добре ізольованому місці. Не допускайте перебування у квартирі без потреби газових балонів. Знайте розташування електричних рубильників, магістральних газових та водопровідних кранів для екстреного відключення електрики, газу та води. За найменших ознак витoku газу перекрийте його доступ до квартири, провітрить приміщення та повідомте до служби за телефоном – 104. Категорично забороняється користуватися відкритими джерелами вогню, електровимикачами та електропобутовими приладами до повного вивітрювання газу. Не захаращуйте коридори будівлі, сходові майданчики, аварійні та пожежні виходи сторонніми предметами. Тримайте у зручному місці документи, гроші, кишеньковий ліхтарик та запасні батареї.

Як діяти при раптовому обвалу будівлі

Почувши вибух або виявивши, що будівля втрачає свою стійкість, постарайтеся якнайшвидше покинути його, взявши документи, гроші та предмети першої необхідності. Залишаючи приміщення, спускайтеся сходами, а не на ліфті, оскільки він у будь-який момент може вийти з ладу. Припиняйте

паніку, тисняву у дверях під час евакуації, зупиняйте тих, хто збирається стрибати з балконів та вікон з поверхів вище першого, а також через засклені вікна. Опинившись надворі, не стійте поблизу будинків, а перейдіть на відкритий простір. Якщо Ви знаходитесь в будівлі, і при цьому відсутня можливість покинути її, то займіть найбезпечніше місце: отвори капітальних внутрішніх стін, кути, утворені капітальними внутрішніми стінами, під балками каркасу. Якщо можливо, ховайтеся під стіл - він захистить Вас від предметів, що падають, і уламків. Якщо з Вами діти, вкрийте їх собою. Відкрийте двері з квартири, щоб забезпечити собі вихід у разі потреби. Не піддавайтеся паніці та зберігайте спокій, підбадьорюйте присутніх. Тримайте подалі від вікон, електроприладів, негайно відключіть воду, електрику та газ. Якщо виникла пожежа, одразу ж спробуйте згасити її. Використовуйте телефон лише для виклику представників органів правопорядку, пожежників, лікарів та рятувальників. Не виходьте на балкон. Не користуйтеся сірниками, тому що може бути небезпека витоку газу.

ЯК ДІЯТИ У ЗАВАЛІ

Дихайте глибоко, не піддавайтеся паніці і не падайте духом, зосередьтеся на найважливішому, намагайтеся вижити за всяку ціну, вірте, що допомога прийде обов'язково. По можливості надайте першу медичну допомогу. Спробуйте пристосуватися до обстановки та озирнутися, пошукати можливий вихід. Постарайтеся визначити, де Ви знаходитесь, чи немає інших людей: прислухайтесь, подайте голос. Пам'ятайте, що людина здатна витримати спрагу і особливо голод протягом тривалого часу, якщо не марно витратити енергію. Пошукайте в кишенях або поблизу предмети, які можуть допомогти подати світлові або звукові сигнали (наприклад, ліхтарик, дзеркальце, а також металеві предмети, якими можна постукати по трубі або стіні і тим самим привернути увагу). Якщо єдиним шляхом виходу є вузький лаз – просуньтеся через нього. Для цього необхідно розслабити м'язи та рухатися, притиснувши лікті до тіла.

АВАРІЇ НА КОМУНАЛЬНИХ СИСТЕМАХ ЖИТТЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Аварії на комунальних системах життєзабезпечення населення – електроенергетичних, каналізаційних системах, водопровідних та теплових мережах рідко супроводжуються загибеллю людей, проте вони створюють суттєві труднощі життєдіяльності, особливо у холодну пору року. Аварії на електроенергетичних системах можуть призвести до тривалих перерв електропостачання споживачів, великих територій, порушення графіків руху громадського електротранспорту, ураження людей електричним струмом.

Аварії на каналізаційних системах сприяють масовому викиду забруднюючих речовин та погіршенню санітарно-епідеміологічної обстановки.

Аварії у системах водопостачання порушують забезпечення населення водою чи роблять воду непридатною для пиття.

Аварії на теплових мережах у зимову пору року призводять до неможливості проживання населення в приміщеннях, що не опалюються, та його вимушеної евакуації.

ЯК ПІДГОТУВАТИСЯ ДО АВАРІЙ НА КОМУНАЛЬНИХ СИСТЕМАХ

Аварії на комунальних системах, як правило, ліквідуються у найкоротші терміни, проте не виключено тривалого порушення подачі води, електрики, опалення приміщень. Для зменшення наслідків таких ситуацій створіть у себе в будинку недоторканий запас сірників, господарських свічок, сухого спирту, гасу (за наявності газової лампи або примусу), елементів живлення для електричних ліхтарів та радіоприймача.

ЯК ДІЯТИ ПРИ АВАРІЯХ НА КОМУНАЛЬНИХ СИСТЕМАХ

Повідомте про аварію диспетчеру Ремонтно-експлуатаційного управління (РЕУ) або Житлово-експлуатаційної контори (ЖЕКу), попросіть викликати аварійну службу.

При стрибках напруги в електричній мережі квартири або його відключенні негайно знеструмте всі електропобутові прилади, висмикніть вилки з розеток, щоб під час Вашої відсутності при раптовому включенні електрики не виникла пожежа. Для приготування їжі в приміщенні використовуйте тільки пристрої заводського виготовлення: примус, керований газ, «Джміль» та ін. За їх відсутності скористайтеся багаттям, що розведене на вулиці. Використовуючи для освітлення квартири господарські свічки та сухий спирт, дотримуйтеся граничної обережності.

При знаходженні на вулиці не наближайтеся ближче 5-8 метрів до обірваних або провислих дротів і не торкайтеся їх. Організуйте охорону місця пошкодження, попередьте оточуючих про небезпеку та негайно повідомте до поліцію. Якщо провід, обірвавшись, упав поблизу Вас – виходьте із зони ураження струмом дрібними кроками або стрибками (тримаючи ступні ніг разом), щоб уникнути ураження кроковою напругою.

При зникненні у водопровідній системі закрийте всі відкриті до цього крани. Для приготування їжі використовуйте питну воду, що є у продажу, утримайтеся від вживання води з джерел та інших відкритих водойм до отримання висновку про її безпеку. Пам'ятайте, що кип'ятіння води руйнує більшість шкідливих біологічних домішок. Для очищення води використовуйте побутові фільтри, відстоюйте її протягом доби у відкритій

ємності, поклавши на дно срібну ложку чи монету. Ефективний і спосіб очищення води «виморожуванням». Для «виморожування» поставте ємність із водою у морозильну камеру холодильника. На початку замерзання зніміть верхню скоринку льоду, після замерзання води наполовину – злийте залишки рідини, а воду, що утворилася при таненні льоду, використовуйте в їжу.

У разі відключення центрального парового опалення, для обігріву приміщення використовуйте електрообігрівачі не саморобного, а лише заводського виготовлення. В іншому випадку висока ймовірність пожежі або виходу з експлуатації системи електропостачання. Пам'ятайте, що опалення квартири за допомогою газової або електричної плити може спричинити трагедію. Для збереження в приміщенні тепла закрийте щілини у вікнах і балконних дверях, завісьте їх ковдрами або килимами. Розмістіть усіх членів сім'ї у одній кімнаті, тимчасово закривши інші. Одягніться тепліше та прийміть профілактичні лікарські препарати від ГРЗ та грипу.

АВАРІЇ З ВИТОЧКОМ ГАЗУ

Багато природних газів є джерелами небезпеки для людини. Однак найбільш небезпечними є метан (міський магістральний газ) та скраплений нафтовий газ (у балонах), що використовуються у побуті. При витокі вони викликають ядуху, отруєння і здатні призвести до вибуху, тому необхідно знати і неухильно дотримуватись правил користування газовими приладами, колонками, печами та догляду за ними.

ЯК ДІЯТИ ПРИ ВИТОКУ МАГІСТРАЛЬНОГО ГАЗУ

Відчувши запах газу в приміщенні, негайно перекрийте його подачу до плити. При цьому не куріть, не запалюйте сірників, не включайте світло і електроприлади (найкраще знеструмити всю квартиру, відключивши електроживлення на розподільчому щитку), щоб іскра не змогла спалахнути газ, що накопичився в квартирі, і викликати вибух.

Добре провітріть всю квартиру, а не тільки загазовану кімнату, відкривши всі двері та вікна. Залишіть приміщення і не заходьте до нього до зникнення запаху газу.

При появі в оточуючих ознак отруєння газом винесіть їх на свіже повітря і покладіть так, щоб голова знаходилася вище ніг. Викличте швидку медичну допомогу.

Якщо запах газу не зникає, терміново викликайте аварійну газову службу (телефон 04), що працює цілодобово.

ПРАВИЛА ЗВЕРНЕННЯ З ГАЗОВИМИ БАЛОНАМИ

Поза будинком газовий балон зберігайте у приміщенні, що провітрюється, у вертикальному положенні, не закопуйте його і не ставте в підвал. Прийміть заходи щодо захисту балона і газової трубки від впливу тепла

і прямих сонячних променів. Утримуйтеся від заміни газового балона за наявності поруч вогню, гарячого вугілля, включених електроприладів. Перед заміною переконайтеся, що крани нового та відпрацьованого балонів закриті.

Після заміни перевірте герметичність з'єднань за допомогою мильного розчину. Для з'єднання балона з газовою плитою використовуйте спеціальний гумовий шланг з маркуванням довжиною не більше метра, зафіксований за допомогою затискачів безпеки. Не допускайте його розтягування або перетискання. Довіряйте перевірку та ремонт газового обладнання лише кваліфікованому фахівцю. Невикористовувані балони, як заправлені, так і порожні, зберігайте поза приміщенням. Під час приготування їжі слідкуйте за тим, щоб окропи не залили вогонь і не стали причиною витоку газу. Після закінчення робіт кран балона закрийте. Регулярно чистіть пальники, тому що їх засміченість може спричинити біду.

ПОЖЕЖИ І ВИБУХИ

Найбільш поширеними джерелами виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру є пожежі та вибухи, які відбуваються:

- на промислових об'єктах;
- на об'єктах видобутку, зберігання та переробки легкозаймистих, горючих та вибухових речовин;
- на транспорті;
- у шахтах, гірничих виробках, метрополітенах;
- у будинках та спорудах житлового, соціально-побутового та культурного призначення.

ПОЖЕЖА – це процес горіння, що вийшов з-під контролю, що знищує матеріальні цінності і створює загрозу життю та здоров'ю людей. У Росії кожні 4-5 хвилин спалахує пожежа та щороку гине від пожеж близько 12 тисяч людей.

Основними причинами пожежі є: несправності в електричних мережах, порушення технологічного режиму та заходів пожежної безпеки (куріння, розведення відкритого вогню, застосування несправного обладнання тощо).

Основними небезпечними факторами пожежі є теплове випромінювання, висока температура, отруйна дія диму (продуктів згоряння: окису вуглецю та ін.) та зниження видимості при задимленні. Критичними значеннями параметрів для людини при тривалому впливі зазначених значень небезпечних факторів пожежі є:

температура – 70°;

густина теплового випромінювання – 1,26 кВт/м²;

концентрація окису вуглецю – 0,1% обсягу;

видимість у зоні задимлення – 6-12 м.

Вибух – це горіння, що супроводжується визволенням великої кількості енергії в обмеженому обсязі за короткий проміжок часу. Вибух призводить до утворення та поширення з надзвуковою швидкістю вибухової ударної хвилі (з надлишковим тиском понад 5 кПа), що надає ударний механічний вплив на навколишні предмети.

Основними вражаючими факторами вибуху є повітряна ударна хвиля і осколкові поля, що утворюються уламками різного роду об'єктів, технологічного обладнання, вибухових пристроїв.

ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ

До запобіжних заходів можуть бути включені заходи, спрямовані на усунення причин, які можуть спричинити пожежу (вибух), на обмеження (локалізацію) поширення пожеж, створення умов для евакуації людей та майна під час пожежі, своєчасне виявлення пожежі та оповіщення про неї, гасіння пожежі, підтримання сил ліквідації пожеж у постійній готовності. Дотримання технологічних режимів виробництва, утримання обладнання, особливо енергетичних мереж, у справному стані дозволяє, як правило, виключити причину займання. Своєчасне виявлення пожежі може досягатись оснащенням виробничих та побутових приміщень системами автоматичної пожежної сигналізації або, в окремих випадках, за допомогою організаційних заходів. Початкове гасіння пожежі (до прибуття викликаних сил) успішно проводиться на об'єктах, які оснащені автоматичними установками гасіння пожежі.

ЯК ДІЯТИ ПРИ ПОЖАРІ І ВИБУХІ

При виявленні загоряння реагуйте на пожежу швидко, використовуючи всі доступні способи гасіння вогню (пісок, воду, вогнегасники і т.д.). Якщо загасити вогонь у найкоротший час неможливо, викликайте пожежну охорону підприємства (за її наявності) або міста (телефон 101). При евакуації гарячі приміщення та задимлені місця проходите швидко, затримавши дихання, захистивши ніс та рот вологою щільною тканиною. У сильно задимленому приміщенні пересувайтеся поповзом або пригнувшись – у прилеглому до підлоги просторі чисте повітря зберігається довше. Відшуковуючи постраждалих, окликніть їх. Якщо на людині спалахнув одяг, допоможіть скинути її або накиньте на палаючого будь-яке покривало і щільно притисніть. Якщо доступ повітря обмежений, горіння швидко припиниться. Не давайте людині з палаючим одягом бігти. Не підходьте до вибухонебезпечних предметів та не чіпайте їх. При загрозі вибуху лягайте на живіт, захищаючи голову руками, далі від вікон, закслених дверей, проходів, сходів. Якщо стався вибух, вживіть заходів щодо недопущення пожежі та паніки, надайте першу медичну допомогу постраждалим. При пошкодженні будівлі пожежею або вибухом входите в неї обережно, переконавшись у ній обережно,

переконавшись у відсутності значних пошкоджень перекриттів, стін, ліній електро-, газо- та водопостачання, витоків газу, вогнищ пожежі. Якщо Ви мешкаєте поблизу вибухонебезпечного об'єкта, будьте уважні. Сирени та уривчасті гудки підприємств (транспортних засобів) означають сигнал «Увага всім!». Почувши його, негайно увімкніть гучномовець, радіо або телевізор. Прислухайте інформаційне повідомлення про надзвичайну ситуацію та дійте відповідно до вказівок.